

ΜΕΤΑΞΥ ΘΡΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΥ Κ. ΦΑΝΗ ΜΙΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΡΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΗΡΩΟΣ ΤΗΣ ΑΛΑΜΑΝΑΣ

Γ'.
 δράσι του Διάκου, ως πρωτοκλέφτη στη συμμορία του Γούλα, φαίνεται πώς παρατάθηκε επί μακρό διάστημα. Τά δημοτικά τραγούδια, τα μόνα χρονικά της μεσαιωνικής μας κλεφτοσύας, συχνά μνημονεύουν τους άθλους της συμμορίας εκείνης, που σιγά-σιγά έγινε το φόβητρο των Τούρκων της Δωριδος. Στους σκληρούς αυτούς αγώνες ο Διάκος όχι μόνο διεδραμάτιζε σπουδαίο ρόλο, αλλά κι' άσκηθήκε στην τοπογραφία των μερών και, το σπουδαιότερο, άπόχτησε μίαν άπίστευτη Ικανότητα στο χειρισμό των δλων, που άνύψωσε τη φήμη του πρωτοκλέφτη στα μέρη εκείνα.

Κάποτε στη γιορτή του 'Αγίου Γεωργίου, που ό κλέφτες ήσκούντο στη σκοποβολή, ο Διάκος κέρδισε το ρεζέρβο, καταρρίψας τον άκρότατο κλαδικο μάς παννύφηλος δρυός. Πολύ περισσότερα θρυλούνται για την ταχύτοδία του, την άντοχή του στους κάποις και την άπάθεια μπροστά στους φυσικούς πόνους.

Την δλη, τέλος, ψυχική ύπόστασι του ήρωος μπορούμε να τη συλλάβουμε άπό την άγάπη πουτρεφε σέ όρισμένο δημοτικό ποίημα, που τραγουδούσε, καθώς λένε, κάθε πρωί και κάθε βράδυ, πριν πλαγιάσει πάνω στους άπάτητους δρυμούς του Παρνασσού. Τό τραγούδι αυτό, που κι' ο Κωλέττης σιγοψιθύριζε ξεψυχώντας, άποτελεί τό αισθηματικότερο και συγχρόνωυς τό φιλοσοφικότερο άπό ιδεολογικής άπόψεωυς ποίημα του έλληνικού λαού. Μέσα σ' αυτό άποκροσταλλώθηκε όλη ή ήρωική άντίληψη της ζωής του νεοτέρου 'Έλληνου:

*Χαρήτε νιοί τις έμορφες και νιές τ'αλικιάρια
 και σείς οι χαμογέροντες χαρήτε τ'α παιδιά σας
 "Έτσι είνε έτούτος ο ντουινιά, ο ψεύτικος ο κόσμος
 σαν τόνειρο, που είδα φές κοντά να ζημερώση.
 Σαυτό τον κόσμο πούμισες, άλλοι τον είχαν πρώτα
 σέ σās τον παραδόσαμε κι' άλλοι τον καρτερούνε.
 Καλότ'υχα 'νε τ'α βουνά, ποτέ τους δεν γεργάνε,
 τό καλοκαίρι πράσινα και τό χειμώνα χιόνια
 και καρτερούν την άνοιξη, τόμωρο καλοκαίρι
 νάνοιξη ο ναυρος κι' ή όξια, να λουλουδιή ο κάμπος
 να βγούν οι Βλάχοι στα ψηλά, να βγούν οι Βλαχοπούλες
 με τ'α γιορτάνια στο λαμό, με τ'α παιδιά στα χέρια.*

Χαρήτε νιοί, χαρήτε νιές, του χρόνου
 (ποιός θά ζήση;
 'Ο Χάρος έχει άπόφασι ψυχή να μην
 (άφήση.

Θρεμμένο με την πεσιμιστική κι' ηρωική αυτή άντίληψη της ζωής και του θανάτου, ο Διάκος όχι μόνο άντιμετώπιζε θαρραλέα τον κίνδυνο, αλλά και τον προκαλούσε, πιστεύοντας πώς ο θάνατος για την έλευθερία είνε προτιμότερος άπό κάθε άλλον. Μάλιστα, για τη ζωή του κλέφτη, ο έλευθερος θάνατος μέσα στη φσι και πάνω στη μάχη έπιβάλλεται. Για τούτο πάντοτε διακινδύνευε πρώτος κατά τις συμπλοκές και πολλές φορές έσωσε τη ζωή πολλών κλεφτών πουδαν συλληφθεί αιχμάλωτοι, έφορμώντας μόνος κι' άρτάζοντάς τους άπό τ'α χέρια των Τούρκων. 'Αλλά μιά τέτοια ζωή προϋπόθετε τους μεγαλειότερους κινδύνους. Και πραγματικώς, σέ κάποια παράτολη έφορμησι, ο Διάκος πίστηκε αιχμάλωτος και άπήχθη στην 'Υάτι, όπου και κλείστηκε στις φυλακές της. Κανείς βιογράφος του προηγουμένου δεν άνέφερε την τρακινιμάδη αυτή περιπέτεια του Διάκου, που πο' όλιγον να του στοιχίση τη ζωή. Κι' όμως ή παλαιότερη πηγή ρητάς μνημονεύει τη σύλληψη του και την κάθειρξή του μέσα στις φυλακές:

«Διαμείνας επί άσπετον χρόνον μετ'α του Γούλα, ήθέλησε να επανέλθω εις την μονήν, θεωρών αυτών άκαταζήτηον, έάν ή δθωμανική έξουσία δεν έρριπε συλλαβούσα τούτον εις σκοτεινήν φυλακήν. Μεταξύ δέ τούτου συμφορών περιπεσιών, διετήρησε πάντοτε τό τε γενναίον και μεγαλόφρον της ψυχής και ώς άλλος λέων,

('Αγνωστες κληροφες για τον 'Αθανάσιο Διάκο)

διαρρήξας τ'α δεσμά και ΔΙΑΤΡΥΣΑΣ ΔΙΑ ΤΩΝ ΧΕΙΡΩΝ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ ΤΟ ΤΕΙΧΟΣ, ΕΞΗΛΘΕ ΝΥΚΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΛΑΒΕΝ ΑΜΕΣΩΣ ΤΑ ΟΡΗ.

Έτσι ο Διάκος ξεαναγύρισε στον κλέφτικο βίο. Κατέφυγε δέ στην τότε γνωστότερη συμμορία του Σκαλτσά ή Σκαλτοδύμου, που συνέπραττε με τό Γούλα. 'Η προηγουμένη δράσι του Διάκου και ιδίως ή ήρωική του δραπέτευσί άπό τη φυλακή τον έπέβαλαν και στη νέα συμμορία. 'Ο Σκαλτσάς, αναγνωρίζοντας την άξια του, τον ανακήρυξε ΠΡΩΤΟΠΑΛΛΗΚΑΡΟ. Με τόση, μάλιστα, έμπιστοσύνη τον περιέβαλε, ώστε, όταν αναχωρούσε τό χειμώνα άπ' τη Δωριδα, στο Θανάση άνέθετε τη συμμορία του. Τό εύποροήγορο του Διάκου, ή άφιλοκέρδεια, ή γλυκύτητα, τό πρās και φιλοδωκίμο του χαρακτήρου του και γενικώς ή δλη στάσι του τόσο συνήραζε την ψυχή των άλλων κλεφτών, ώστε στο Διάκο κυρίως ύπάκουαν παρά στο Σκαλτσά. Πολλές φορές μάλιστα γεννήθηκαν διαφωνίες μεταξύ Διάκου και Σκαλτσά, αλλά ή ύποχωρητικότητα κι' ο συμβιβαστικός χαρακτήρας του πρώτου νικούσαν τις μικροφιλοτιμίες και διέλυαν τις διαφορές. 'Η συμμορία τους καθημερινώς μεγάλωνε. Λέγεται πώς έφθασε τους διακοσίους και τούτο όφειλόταν στο χαρακτήρα και στη φήμη του Διάκου, που συνεχώς γιγάντωνε.

Τ'α λαϊκά στοιχία κι' οι βλαχοποιμένες του Παρνασσού και της Δωριδος είχαν θεοποιήσει τό νέο πρωτοπαλληκαρο, πουδειχνε τόση δικαιοσύνη στα λύτρα και που φαινόταν τόσο μεγαλόψυχο. 'Ιδίως οι βλαχοπούλες κι' ή άλλες κοπέλες των χωριών των λάρεων κυριολετικώς. 'Η άμορφιά του Διάκου, ή λεβεντική κορμοστασιά του κι' ή φανακτηρή και χειροσοικιλητή άμφιείσι του σκανδάλιζαν τις αλκοίτες και θερμές εκείνες καρδιές. Και δεν ύπάρχει άμυρβολία, πώς ή ζωή του θά σημειώσε πολλά έρωτικά έπεισόδια.

•'Ηγάπα τ'αυ γυναίκας—λέει ο Ζαμπέτιμος—και διά τό κάλλος αυτού άντηγαλάτο πολύ άπό αυτός.

'Αλλά δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες σχετικώς. Μόνο τό δημοτικό τραγούδι και στο σημείο αυτό δεν άφησε τον ήρωα άβιογράφητο. Μίλησε με θαυμασμό για τις έρωτικές του περιπέτειες, που δείχνουν πόσο αγαπήθηκε άπό τις βλαχοπούλες της πατρίδος του και τις άλλες άρχοντοπούλες των πόλεων:

*'Ο Σκαλτσόδημος κάθεται στον έλατο άπό κάτω
 με την Κρυστάλλο στο πλευρό και τον κερωά και πινει.
 —Κερωά, Κρυστάλλο, κέρωμα μας, όσο να φέρη ή μέρα,
 όσο να σκάση ο Αδγερινός, να πάη ή πούλια γιόμα.
 'Εμένα κέρωμα δυό φορές, τό Διάκο κέρωμα πέντε
 όσο ναρθή ο πατέρας σου την ξαγορά να φέρη,*

*να φέρη τ'ασπρα στην ποδιά και τ'α φλω-
 (για στην τσέπη,
 γιλέκια των παλληκαριών, πόσι τού κα-
 (πετάνιου.*

Κι' εκείνη του άπαντάει:
*Φωτιά να κάρη τ'ασπρα του και φλόγα
 (τ'α φλωριά του.
 'Εμένα τ'αχει ή μοίρα μου, τ'αχει τό ρι-
 (ζικό μου,
 νύχτα και μέρα στα βουνά να τρέχω με
 (τους κλέφτες
 και να κοιμάμαι μοναχή στα κλέφτικα
 (λημέγια.
 Όέλω του Διάκου τό σπαθι στρώμα για
 (να κοιμάμαι
 τό χέρι του προσκέφαλο, σέπασμα τ'α
 (μαλλιά του.*

***

Τό έπεισόδιο αυτό έλαβε χώραν στα 1806. 'Η δέ ιστορική έρμηνεία του τραγούδι είνε ή εξής: 'Ο Σκαλτσάς, προχωρημένος στα χρόνια, 'δουσιδέστατος, όπως αναφέρει ο 'Αραβαντινός (Λημ. 'Ασματα 'Ηλείου σελ. 69), σκληροκάρδιος και σφόδρα λάρνος, είχε έρωτευθεί την Κρυστάλλω Μπαμπάλη 'αερολόγητο διά τό κάλλος της άρχοντοπούλαν του Δοιδωρικίου». Πολλές φορές ο τοιμηρός κλέφτης είχε επικριήσει να την άρτάξη. 'Αλλ' ή οικογένεια των Μπαμπάληων, ισχυρά και πολυμελής και συγχρόνωυς προσεκτική, ποτέ δεν επέτρεψε στην Κρυστάλλω να άπομακρυνθή άπό τό πατρικό της σπίτι. Μά κατά κακή της τύχη μιά μέρα παρουσιώθηκε δλίγα λεπτά πός έξω πός τη θεία ΑΓΡΕΛΕΤΑ, όπου τό δξν βιέμαμα του Σκαλτσά τη δέκρινε. Ευθύς διατάσσει τον κλέφτη Ντάλα να τη σύλλάβη. 'Εκείνη έτρεξε να φύγη, άλλ' ο ταχύτοπος κλέφτης την έπασσε και την έφερε στον άρχηγό. Κατά την παράδοσι των κλεφτών, που ίσο-

'Η Κρυστάλλω

ΠΡΑΞΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΙΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΓΩΝ. ΖΕΡΒΟΠΟΥΛΟΥ (ΚΡΟΥΠ)

ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΣΑ ΤΟΝ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

(Γραμμένες για τὸ «Μπουκέτο»)

Α'.
 Ο «Μπουκέτο» είχε την εμπνευσι να μού προτείνει να τὸν γράψω ἀναμνήσεις μου ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολι» καὶ τὸν μακαρίτη Γαβριηλίδη, τὸν ἀθάνατο διευθυντὴ τῆς, κοντὰ στὸν ὁποῖο ἐξήραμε τὰ καλύτερα νεανικά μας χρόνια καὶ ἐπουδάσαμε σὰν σὲ δεύτερο Πατριότημα.

Ύστερα ἀπὸ τόσα χρόνια πὸ ἀφῆκαμε τὴ δημοσιογραφία — ὀχι θμως ὀριστικά, γιατί κάπου-κάπου θυμούμαστε τὰ παλιὰ μας — τὸ νὰ ξαναδύματα τώρα κανεὶς τὴν παλιὰ καὶ ὄραια ἐκείνη ἐποχὴ, με τὶς φάσεις καὶ τὶς ξηνοιασιές τῆς, με τὰ ἀπόροπα καὶ τὶς περιπέτειές τῆς, τὸ νὰ θυμάται τὴ ζωὴ τοῦ κατ' ἐξοχὴν μπόμπη δημοσιογράφου καὶ νὰ τὰ γράφει ὅλα αὐτὰ στὴ σημερινὴ ἐποχὴ τῶν συμφροντολογικῶν βλέψεων καὶ τῆς πλοσίας δημοσιογραφικῆς ζωῆς, ἀκόμη δὲ καὶ στὴν ἐποχὴ πὸ τὸ ἐπιστημονικὸ ἐπάγγελμα μᾶς ἔφραψε σὲ νέους κόσμιους, μακριὰ ἀπὸ τὶς παλιές συνήθειες καὶ γνωριμίες, δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ νὰ μελαγχολήσῃ, ξαναγορῶντας τόσα χρόνια πίσω καὶ φροβιά μῆτως ἢ μελαγχολία ἀπὸ τὴν διασκορπιστὴ καὶ σὲ ἀναμνήσεις μου.

***

Ἄς ἐρῶμε ἐπιστόσι στὴν «Ἀκρόπολι» τοῦ 1904—1905.

Εἶχα τελειώσει τὸ Γυμνάσιον στὴν Ἀθῆνα καὶ εἶχα γυρίσει στὴν ἐπαρχία μου. Κάποια τοπικὴ ἐφημερίδα ἐξεδίδετο τότε ἐκεῖ καὶ εἶχαμε συγκεντρωθεὶ κοντὰ τῆς δύο-τρεις ἐμῶντες Ἀκαδημαῖοι πολῖται.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη παλιὸς φίλος, ἄλλος συντάκτης τῆς «Ἀκροπόλεως», ὁ βουλευτὴς κ. Β. Κυρέλλος, ἔλαβε ἀπὸ τὸ μακαρίτη Β. Γαβριηλίδη μὴ ἐπιστολὴ, διὰ τῆς ὁποίας τὸν παρακαλοῦσε νὰ μὴ συστήσῃ ἕναν ἀνταποκριτὴ γιὰ τὴν «Ἀκρόπολι», ἐνέον με κέφι δημοσιογραφικῶς, ὅπως τοῦ ἔλεγε. Ὁ κ. Κυρέλλος ἐσύστησε ἐμένα καὶ μετὰ 2—3 μέρες ἔλαβα τὸ δελτίο τοῦ ἀνταποκριτοῦ σὲ χοντρὸ χαρτί. Τότε γιὰ πρῶτὴ φορὰ εἶδα καὶ τὴν ὑπογραφή τοῦ Β. Γαβριηλίδη με χοντρὴ γραφὴ, σὰν νὰ ἦταν παρὰ τῆς σαθρίδας! Ἀρχίζω λοιπὸν νὰ τηλεγραφῶ στὴν «Ἀκρόπολι» τὰ γεγονότα τῆς ἐπαρχίας μου. Ἡ κάθε λέξι ἐστοχίζετο τότε 2 1/2 λεπτά καὶ τὴν ἀπόδειξι τῶν τηλεγραφημάτων μὴ τὴν ἐξοφλοῦσε τὸ Πρακτορεῖο τῶν Ἐφημεριδῶν.

Ἐπίσης γιὰ λόγους οἰκονομίας ἔστειλα συχνὰ ἀπὸ τηλεγραφημάτων, ἀνταποκρίσεις γραμμένες σὲ βραχεῖες ἐπιστολές πὸ στοίχιζαν μὴ δεκάρα, ἢ σὲ φακέλλους πὸ ἐκοβα τὶς ἄρες τῶν κ' ἐλήθωνα μὴς πεντάρας γραμματόσημο.

Τὸ ἴδιο βράδυ τὸ ταχυδρομεῖο ἐμοιράζετο στὴν «Ἀκρόπολι» καὶ τὴν ἐπομένη ἡ εἰδήσεις ἐδημοσιεύοντο ὑπὸ μορφήν τηλεγραφημάτων, ὅπως θὰ ἐδημοσιεύοντο κ' ἂν ἦσαν ἀληθινὰ τηλεγραφήματα.

Ἡ ἔμπνευσι μου ἀπὸ ἐκείνη ἐντύπωση στὸ Γαβριηλίδη καὶ μὴ ἀῆξεσε τὸν... ἀριθμὸ τῶν λέξεων τῶν τηλεγραφημάτων πὸ δὲν ἔστειλα. Ἐμενε δὲ ἀπὸ ὅλο μου τὸ ρεπορτάζ εὐχαριστημένως καὶ μὴ ἔγραψε, θυμῶμα, ὅταν κατέβω στὴν Ἀθῆνα, νὰ πᾶω νὰ τὸν συναντήσω.

***

Συνέθη ὅμως τότε τὸ ἐξῆς ἀπόροπτο:

Ἀνταποκριτῆς τοῦ «Χρόνου» τοῦ κ. Χαροπούλου ἦταν τότε στὴ Θῆβα ἕνας δικηγόρος καὶ πολιτευόμενος, ὁ μακαρίτης Νίκος Τασούλης, ὁ ὁποῖος ἀτέδανε δυστυχῶς ποὺν νέος.

Ὡς ἐπαρχιώτης δικηγόρος, ὁ Τασούλης ἐπολιτεύετο κατὰ κανὸνα καὶ τὸ εἶχε βάλει με τὸν ἀστυνόμο ἐνὸς χωριοῦ τῶν Πλαταιῶν. Μὴ μέρα λοιπὸν τοῦ Ἰουλίου πὸ ἐπανηγύριζε τὸ χωριὸ τὴν τοπικὴ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Παντελεῖμονος καὶ εἶχαν τὸν ἐτήσιο χορὸ στὸ ἐντιβάνη, στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ, ἔπηγε κ' ὁ ἀστυνόμος νὰ χορεύῃ. Φαίνεται ὅμως δὲ τοῦτο δυσἀρεστοίους τοὺς νέους τοῦ χωριοῦ, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀπεδοκίμασαν — ἀγνωστον γιατί — καὶ ἀποσῶθησαν με τὶς κοπέλλες ἀπ' τὴν πλατεία. Ὁ ἀστυνόμος ὅμως ἐχόρηψε, ἔπειτα δὲ κάλεσε καὶ τοὺς

δυναμοῦσε με νόμο ἀπαράβατο, ὁ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΗΤΑΝ ΑΠΟΛΥΤΟΣ. Ὁ σεβασμὸς αὐτὸς γινόνταν πὸ ἱερός, ὅταν ἐπρόκειτο γιὰ ΓΥΝΑΙΚΑ ΔΙΧΜΑΛΩΤΟ. Παρὰ τὴν ἱερότητα ὅμως τῆς παραδόσεως αὐτῆς, ὁ Σκαλτσᾶς, φαίνεται, πὸς ἐπεχείρησε νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν Κρυστάλλω ὅπως δεχθεῖ τὸν ἔρωτά του». Ἄλλ' ἢ ἠρωικὴ Κρυστάλλω τὸν ἀπεστόμασε διαδηλώνοντάς τὴ λατρεία τῆς στὸ Διάκω, ὅπως λέει τὸ πρῶτο δημοτικὸ τραγοῦδι:

«Ὀλέω τοῦ Διάκου τὸ ἀπαθὶ στρώμα γιὰ νὰ κοιμᾶμαι, τὸ χέρι του προκέφαλο, σκέπασμα τὰ μαλλιά του».

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

δύο-τρεις χωροφύλακες πὸ εἶχε μαζί του καὶ τοὺς διάταξε νὰ σὺλάβουν τοὺς χωρικούς.

Αὐτὸ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ διακοπῇ ὁ χορὸς, νὰ χαλάσῃ τὸ γλέντι, ἀλλὰ καὶ νὰ ξεθυμάνῃ καὶ ὁ πολιτευόμενος δικηγόρος Τασούλης κατὰ τοῦ ἀστυνόμου, τὸν ὁποῖο βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ μεταθέσῃ.

Ἔστειλε λοιπὸν μὴ μακροτάτη ἀνταπόκρισι στὸ «Χρόνον» καὶ τὴν ἐπομένη, τὸ συνηθισμένον αὐτὸ ἐπεισόδιον τοῦ χωριοῦ εἶχε λάβει τρομακτικὰ διαστάσεις στὴν «τελευταία ὥρα», με ἐπικεφαλίδες «Κατάλλαις τῶν ἀρχῶν ἐν Θῆβαις». «Σύλληψις τοῦ ἀστυνόμου κτλ. κτλ.».

Ὁ Γαβριηλίδης, μόλις τὰ διάβασε ὅλ' αὐτὰ καὶ εἶδε ὅτι δὲν εἶχε ἐἴδησι σχετικῶς ἢ «Ἀκρόπολις», ἐθύμωσε κ' ἀμέσως μὴ ἔστειλε τὴν ἐξῆς «βραχεῖαν» ἐπιστολήν, τὴν ὁποῖαν κρατοῦ ἀπὸ τότε γιὰ σουβενιὸ καὶ ἢ ὁποῖα ἔγινε ἀφορμὴ στὴν μακρὰν κατόπιν φιλία μᾶς — γιατί ὁ κ. Σταματίου κ' ἐγὼ δὲν τὸν ἐγκαταλείψαμε ποτέ, παρὰ μόνον ὅταν ἐπεδόθημεν εἰς νέα ἐπαγγέλματα, καὶ μᾶς ἀγαποῦσε ἐξαιρετικὰ κ' αὐτὸς. Τὶς πλεόν χαρακτηριστικὰς ἐπιστολὰς τοῦ Γαβριηλίδη τὶς κρατοῦσα ἀπὸ τότε ἀνελλιπῶς, καὶ θὰ δημοσιευθοῦν με τὴ σειρά τους στὸ «Μπουκέτο».

Μὴ ἔγραψε λοιπὸν ὁ πρῶτανος τῶν Ἑλλήνων δημοσιογράφων:

Ἐγαπητέ μου,

Εἶδατε τί ἔγραψαν ὁ σημερινὸς «Χρόνος» γιὰ τὰς σκηνὰς τῆς ἐπαρχίας σας; Πῶς συνέθη καὶ δὲν εἶχεν ἢ «Ἀκρόπολις» εἰδήσιν; Ἦσο τυχὸν ἀρρωστος; Περαστικά σου. Ἄν πάλιν ἦσο καλά καὶ δὲν μᾶς τὸ ἔγραψες, πάλιν περαστικά σου.

Σὺς. Β. Γαβριηλίδης.

Ἔσπειρα τότε νὰ γράψω ἀμέσως στὸ Γαβριηλίδη ὅτι δὲν συνέθη τίποτε τὸ ἄξιον ἢ ἀναγραφῆ κ' ὅτι ἐξεπίτηδες ἐξωγκώθηκα κοντὰ καὶ συνηθισμένα πράγματα. Εὐτυχῶς ἐδημοσιεύθησαν ἀναγγέλοντες ἀδρόεις διαψεύσεις τῶν ἀρχῶν κ' εἶσι ἔσαν ἡ ἐκτίμησις τοῦ διευθυντοῦ μου καὶ πάλιν ὡς πρὸς ἐμέ, εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον.

***

Τὴν ἴδια ἐποχὴ συνέθη καὶ μὴ ἄλλη παρεξήγησι, ἀπὸ ἄλλον ἀνταποκριτὴν, τῆς «Ἀστραπῆς» τοῦ Γιολλάση αὐτόν, τὸν μακαρίτη Εὐκλείδην Βαγιάνην, ἀρχαιολόγο, δημοσιολόγο καὶ λίγο ἀπ' ὅλα!

Μὲ τὸν σκοπὸν νὰ συμπληρῶσῃ τὴν διακόσμηση τῆς «Ἐκκλησίας» τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλοῦθου, τὸν ὁποῖον εἶχε ἀνοικοδομήσῃ ἡ μακαριτοῦσα βασίλισσα Ὀλγα, ὁ Βαγιάνης ἔγραψε στὴν ἐφημερίδα του ὅτι «ἐκ τοῦ ναοῦ τούτου ἀκούονται τὴν νύκτα... ἤχοι θμοιάζοντες με δυνατὴν βοῆν ἀέρος, ἢ με τὸ μούγκρισμα κοπαδιῶν ἀπὸ... βώδια, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὴν γείτονας ν' ἀνηγοῦν καὶ ὅλον τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεως νὰ τρέχῃ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ πλουτίζῃ φυσικὰ τὸ ταμεῖον τῆς!».

Ἐπειδὴ ἐπίσης ὁ μακαρίτης Βαγιάνης μᾶς μ' ὅλ' αὐτὰ ἀνέγραφε καὶ γιὰ τὴν ἀνακάλυψιν μῆς προφήτιδος διδασκαλίσεως τοῦ χωριοῦ Μπάλατος, ἢ ὁποῖα ἔβθεν ἔκανε... θαύματα, ὁ Γαβριηλίδης μὴ ἔγραψε νὰ τοῦ τηλεγραφῆσῃ τί συμβαίνει μ' ὅλ' αὐτὰ τὰ «νεκτερινὰ μοναρχήματα καὶ τὴν προφήτιδα» καὶ ἂν πρέπει νὰ σταίλῃ ἐπὶ τόπου εἰδικὸν ἀπεσταλμένον!

Τοῦ ἀπάντησα ἀμέσως ὅτι ὅλ' αὐτὰ ἦσαν δημολογήματα τῆς φαντασίας τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῆς «Ἀστραπῆς», ὅπως ἦτο καὶ... ἐπίτροπος τοῦ ναοῦ καὶ ὅτι ἡ προφήτις δὲν ἔκαμε ἄλλο θάυμα ἀπὸ τὸ νὰ γίνῃ... ποῖημα τὸν διαδηλωτῶν τὰν δημαρχιακῶν ἐκλογῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἱ ὁποῖοι ἐτραγοῦδουσαν:

Μᾶς τὸ εἶπεν ἡ δασκάλα
 Τῶν Μπαλασιῶν ἢ κούτῃ
 Γιὰ τὸ δώσωμε ὄλοι μαθῶ
 Τοῦ Θωμά τοῦ παπουτσοῦ!

Ὁ Θωμᾶς Σαχάλας (ὁ παπουτσοῦς τοῦ τραγοῦδιου) ἦταν ὑποψήφιος Δῆμαρχος Θηβῶν καὶ ἀπέτυχε κατὰ τὰς ἐκλογὰς.

Ὁ ἀνταποκριτῆς τῆς «Ἀστραπῆς» ἐθύμωσε γιὰ ἀπεκάλυψιν τὴν ἀλήθεια κ' ἀσχίσσε ν' αὐξάνῃ τὰ θαύματα, τὰ μοναρχικά καὶ τὶς ἀνταποκρίσεις του, ὡς ὑψῆτασε ὁ Σεπτέμβριος καὶ κατέπευσε στὴν Ἀθῆνα γιὰ τὸ Πανεπιστήμιον.

Τότε ἐρωτογνώρισα προσωπικῶς τὸν μακαρίτη Γαβριηλίδη.
 ΚΡΟΥΠ

ἈΣΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ἈΘΗΝΑ

Ἡ ἀλήθεια κ' ἂν ταπεινωθεῖ, κ' ἂν σωθεῖ στὸ χῶμα, πάλι θὰ ὑψωθῇ. Ἡ αἰωνιότης εἶνε δικὴ τῆς.

Κουλέν.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε πικρὴ, ἅμα τὴ γενομένη ὀδύνη.

Γ. Ἐλλιοτ.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ἡ δικαιοσύνη εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ τῆς.

Ἐμερσον.